שער הכוונות — דרושי הקדיש

סדר הקדיש בע"ה:

ועתה נבאר סדר הקדיש של קודם הודו לה' קראו כו' ואגב נבאר סוד כל הקדישים בעזרת האל יתברך דע כי הנה עד עתה נכללת העשיה ביצירה אבל עדיין לא קבלו הג"ר דעשיה מן היצירה אלא בחי' נפש של היצירה ואנו צריכים לתת להם עוד בחי' רוח ממש של היצירה וזה נעשה ע"י הקדי' שאומ' קודם הודו לה' וצריך לכוין בזה הקדיש כי יש בו ב"פ כ"ח וב"פ מ"ב והכ"ח ומ"ב הראשונים הם של אותיות כי כ"ח אותיו' הם מן יהא שמיה רבא מברך כו' עד מלת עלמיא שהם ז' תיבות ובהם כ"ח אותיות והמ"ב אותיות הם גי' של ז' אותיות והם ז' ווין שבר"ת וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שעולי' מ"ב ותכוין בשם הויה במילוי אלפין דמ"ה שהוא בעולם היצירה שיש בו בחינת כ"ח אותיות דמילוי המילוי וגם יש בו מ"ב אותיו' בכל כללותו שהם ארבע אותיות הפשוט ועשרה דמילוי וכ"ח דמילוי המילוי וע"י זה הכ"ח והמ"ב תכוין להמשיך רוח דיצירה אל ג"ר דעשיה שעלו שם ואח"כ תכוין עוד בכ"ח של תיבות שהם כ"ח תיבות שיש מן יהא שמיה רבא כו' עד דאמירן בעלמא ואמרו אמן ותכוין גם במ"ב דתיבות והם ז' תיבות עצמם של וישתבח כו' עד ויתהלל ובכל תיבה מהם יש בה ו' אותיות הרי מ"ב והנה אלו המ"ב והכ"ח האחרים תכוין אל הוי"ת ס"ג שיש בעולם הבריאה שיש בו כ"ח ומ"ב כנ"ל בהויה דמ"ה דאלפין וטעם כונה זו עתה היא לפי שכונתינו עתה הוא להמשיך כח בחי' הרוח דיצירה עד סוף כל העשיה ולכן צריכין אנו להאיר אור גדול עליון משם ס"ג דבריאה מן הכ"ח והמ"ב דבריאה אל ג"ר דעשיה כדי שעי"ז יוכלו לתת אח"כ כח רוח יצירה בכל העשיה כנז':

ונבאר כל הקדישים שיש בתפלת שחרית ואגב יתבאר לך שאר הפרטים של התפלה הנה נת"ל כי מן התחלת התפלה עד ב"ש הוא בעולם העשיה ומשם עד יוצר אור הוא עולם היצירה ומשם עד תפלת י"ח הוא עולם הבריאה ותפלת י"ח הוא עול' האציל' ואח"כ אלו יורדים מעילא לתתא לפי שבימי החול אין בנו כח להעמיד כך רק ליחדם לפי שעה ותיכף חוזרים למקומם הנה מן אשרי עד תפלה לדוד הוא עולם הבריאה ומשם עד אין קדוש כה' כו' הוא עולם היצירה ומשם עד עלינו לשבח הוא עולם העשיה ולכן תקנו קדיש אחד בכל שינוי עולם ועולם. ונתחיל מן הראשון שהוא הקדיש שקודם הודו לה' כו' והנה כבר הקדמנו לך הקדמה אחת בענין מיעוט הירח כי הכונה היא כי בתחילה היתה נוקבא דז"א במקו' שהוא מאחורי ז"א מן החזה ולמטה ושיעור קומתה מראשה ועד רגליה הם כשיעור נה"י דז"א גם ביארנו כי אור כל הספירות דאצילות מתנוצץ בג' עולמות בי"ע ואינם הם עצמם רק אור המתפש' מהם ולמטה ואמנם המלכות עצמה דאצילות שהיתה בתחילה במקומה למעלה בנה"י דז"א היא עצמה בעת מיעוט הירח נתמעטה וירדה למטה בהיכל ק"ק דבריאה ושם בהיכל ההוא נכללו כל חלקי' וכל שיעור קומתה הראשו' שהיתה בתחי' באחורי נה"י דז"א דאצילות הם עתה בזה ההיכל הכולל ג"ר בעולם הבריאה והרי הם שלשה כנגד שלשה כי תמורת שלשה ספירות נה"י דז"א לוקחת עתה ג"ס ראשו' דבריאה. ומכאן נקיש אל שאר העולמות כי כן המלכו' דבריאה היא בהיכל ק"ק דיצירה והמלכו' דיצירה היא בהיכל ק"ק דעשי' וצריך שנקדים לך עוד הקדמה א' וגם בזה יובן מה שית"ל בע"ה בענין עזרת אבותינו וד' אמת שנתקנו בו ע"ש ובו ית"ל איך בהיכל הרצון יש בתוכו ששה היכלות אחרים והיכל ק"ק יש בו ד' היכלות והנה נתבאר במ"א כי ארבע עולמות הם הנקר' אבי"ע וכל א' מהם הוא בחי' עשרה ובחי' י"ג. ונתחיל מן הבריאה והנה הבריאה היא מי"ס והם נק' שית דרגין דכורסיא וארבע רגלין דכורסיה הרי הם עשרה כו' כנז' פרשה בא בר"מ דמ"א דשית דרגין וארבע רגלין אית לכורסי' וכולם הם עשרה וכלא איהו כורסי'. וצריך להבין המאמר הזה שאם בחינת הי"ס הם הרגלין והדרגין א"כ הכסא עצמו מי הוא אבל הענין הוא כי השית דרגין לכורסייא הם ששה היכלות שיש מן לבנת הספיר עד היכל הרצון מתתא לעילא וארבע רגלין דכורסי' הם ארבע היכלות שיש בהיכל ק"ק וזה ההיכל עצמו נקרא ארבע רגלין דכורסי' והרי נשלמו י"ס דבריאה. האמנם ענין הכסא הוא ענין ג' אורות שנמשכין ויורדין מן אימא דמקננא בכורסי' בג"ס כנז' בתיקוני' ואותם השלש אורות הם נשמת הבריאה והם הנק' כסא הכבוד והם נקראים קודש קדשים קדש חד קדשים תרין הא תלת ואלו הג' אורו' הנז' הנק' קה"ק מקננא ומתלבשן בזה ההיכל העליון דבריאה הכולל ד' היכלין בתוכו הנקרא ד' רגלין דכרוסייא כנז' וע"כ נק' ההיכל הזה קה"ק ר"ל בהיכל שבו מתלבשין ג' אורות עליונין הנקרא ק"ק והרי נתבאר כי עולם הבריאה עצמו הוא עשר היכלות הנז' והג' אורות עליונים שהם נשמה להם הם הנק' כסא והרי איך הבריא היא עשרה והיא י"ג והבן היטב כל זה:

והנה אלו הד' היכלות הנכללין בזה ההיכל העליון דבריאה הנק' ד' רגלין דכורסייא הלא הם כחב"ד דעולם הבריאה ובאלו הד' ראשונ' דבריאה מתלבש בחי' הכסא הנז' שהוא כולל ג' אורות שה"ס אימא עילאה מקננא בכורסייא כנז' וזה ענינם כי המלכות עליונה דאצילות הנה ה"ס ד' כנודע והטעם הוא לפי ששיעור קומתה הוא ד"ס דז"א שהם תנה"י כנ"ל והנה מן שיעור קומתה הנז' מתאצל אור אחד והוא בסוד ד' אורות לסיבת הנז' ונגנזים בד' היכלי הבריאה העליונים הנק' כולם יחד בשם היכל א' הנק' היכל ק"ק. והנה בזה תבין כי כמו שהמוחין דז"א דאצילות הם ד' והם בחי' התנה"י דבינה העליונה כן המוחין דמל' דאצילות נוקב' דיליה הם ד' והם תנה"י דז"א דאצילות וכן המוחין דעולם הבריאה הם ד' תנה"י דמל' דאצילות ונמצא כי ד' אורות האלו הם הם הכסא והם הם ד' המוחין דבריאה והם הם נשמת הבריאה כי המוחין סוד נשמה הם והבן זה היטב ותכוין איך כל המדרגות והעולמות הם בסדר א' שוה. ואע"פ שבתיקונים אמרו דאימ' מקננא בכורסיא בג"ס ואנו אמרנו שהם ד'. הענין הוא כי ספי' הדעת איננה נכנסת לעולם בחשבון הי"ס כנודע לפי שהוא נעלם מאד וגנוז

בין החכמ' והבינ' ולכן לא הזכירו שם רק ג"ס בלבד אבל ד' הם גם אל תחשוב כי התנה"י עצמן דמל' דאצילות הם הם היורדין ומתלבשים בסוד כסא בהיכל ק"ק דבריאה אמנם הם אורו' נמשכין מהן ונעשין מוחין בעולם דבריאה כנז' והרי איך מן התנה"י דז"א בה דאצילות נתהוו ד' אורות מוחין דנוקבא וכל מציאות הי"ס אשר בה ולפי שלעולם הוא שיעור קומתה בד' ספי' הנז' לכן גם ממנה נתפשטו ונתהוו מתנה"י שבה ארבע אורות ונתלבשו בהיכל ק"ק דבריאה ונעשו שם בחי' הכסא שהיא נשמת הבריאה כנז' ואלו הד' אורות מאירים בד' ההיכלות שבהיכל ק"ק אשר ה"ס ד' מוחין של בריאה והנה הו"ק דברי הם הו' היכלות תחתוני' שהם מלבנת הספיר עד היכל הרצון כנ"ל. ודע כי היכל לבנת הספיר איננו רק בחי' היסוד בלבד המכריע וכלול מן נ"ה וזהו לבנת הספיר לובן וספיר ואיננו כאשר טעו רבים וחשבו שהיכל זה כולל יסוד ומלכות כי המלכות דבריאה איננה עומדת בעולם הבריאה אבל היא בהיכל ק"ק דיצירה כמש"ל כי סדר כל העולמות הוא כך כי מלכות דעולם העליון היא בכתר דעולם שלמטה ממנה כי כל זה הוא בסוד מעוט הירח וירידת' למטה להיות ראש לשועלים לעולם שלמטה ממנה אמנם דע כי יש חילוק א' בד' עולמות אבי"ע והו' כי המל' דאצילות כל כללותה בכל הי"ס שבה הם מתלבשי' באותם הד' אורות הנמשכים ממנה הנק' כסא הכבוד בראש הבריאה ונמצ' כי המל' מתלבשת בכסא הכבוד והכסא מתלבש בהיכל ק"ק. אבל אין הדבר כן בשאר העולמות כי המלכות דבריאה אין כל הי"ס שבה מתלבשי' בכסא אשר בראש היצירה. אמנן החלק העשירי שבה בלבד היא היורדת ומתלבשת בהיכל ק"ק דיצירה וכן מיצירה לעשיה:

ובזה תבין למה בין כל עולם ועולם תקנו לומר קדיש א' חוץ מן עולם הבריאה לעולם האצילות שהוא בין גאולה לתפלה לפי שכל כללות מלכות דאצילות היא בראש הבריאה ואין לך סמיכות גדול מזה ואין צורך להעלות הבריאה באצילות כי כבר הבריאה קשור' קשר אמיץ עם המל' דאצילות בתכלית האחרון וזהו טעם מאמרם ז"ל שצריך לסמוך גאולה לתפלה שהיא הבריאה במלכות דאצילות ובזה תבין מש"ה שבעה בשבעה מוצקות מוצקים לא כתיב אלא מוצקות וז"ס מ"ש בפ' פקודי דף רס"א ע"א לאעלאה שביעאה בשביעאה ונקרא ז' ימים וז' ימים והענין הוא כי כל אלו הי"ד הם נוקבין לפי שהם ז' דבריאה וז' דמלכות דאצילות והוא כי הנה בזה ההיכל העליון דבריאה הנק' היכל קה"ק יש בו ד' היכלות שהם כחב"ד דבריאה כנ"ל ובתוכם מתלבשים ג' אורות הנק' כסא וגם נק' ק"ק כנ"ל והם הם ז' דבריאה וגם המל' דאצילות היא ז' לפיכך:

ונחזור לענין הקדישים שבתפלת שחרית הנה מן התחל' התפל' עד הודו לד' כו' הוא בחי' ו' היכלות התחתונים דעשיה ומן הודו עד ב"ש הוא בחי' היכל ק"ק דעשי' שמתהפך וחוזר להיות יצירה ממש ע"י המל' דיצירה העומדת בהיכל הזה כנ"ל וז"ס תוספ' שבת בסוד קלי' נוגה שלפעמים נהפכת לקלי' ופעמי' לקדושה. ונמצא כי בד' עולמות אבי"ע יש שני מציאות הא' היא בחי' הו' היכלות שיש בכל עולם מהם כי אלו הם נכללים למעלה זב"ז בחי' כללות בלבד והב' הוא בחי' ההיכל הז' העליון שנקרא היכל ק"ק אשר הוא נכלל למעלה וחוזר ונהפך להיותו במציאות העולם שלמעלה ממנו משא"כ בו' היכלות התחתונים כנז' וזהו טעם הדבר שאנו אומרים הודו לד' כו' בעולם העשיה עם היות שכל המזמורים הם ביצירה, אבל הטעם לפי שזה ההיכל הז' דעשיה חוזר להיות ממש בחי' יצירה. ובזה תבין כי אחר שנכללו ו' היכלות התחתונות דעשיה זב"ז וזב"ז בתיקון התפלה שיש מן התחלת התפלה עד הודו לה' כו' כנ"ל אז אנו צריכין להעלות אותם בסוד עמוד א' שיש בין כל עולם ועולם ובאמצע כל היכל והיכל ודרך העמוד הזה עולה כל היכל והיכל בחבירו שלמעלה ממנו ונכלל בו כנז' בפ' פקודי. והנה סוד הקדיש הזה הוא בחי' העמוד הנז' אשר באמצעות עולם העשיה ואמנם אופן העלאתו אל עולם היצירה כבר נתבאר איך יש בקדיש ב' בחי' כ"ח וב' בחי' מ"ב והענין הוא כי יש כ"ח אותיות בז' תיבות של יהא שמיה רבה מברך לעלם ולעלמי עלמיא גם יש כ"ח תיבו' מן אמן יש"ר מברך כו' עד דאמירן בעלמא. וע"י כ"ח אותיות הנז' אנו מעלים הו' היכלות התחתונים דעשיה זב"ז לפי שכל בחי' אותיות הם בגבו' כנודע בענין שם ע"ב שיש בו ע"ב תיבין וריו"ד אותיות שהם ג' גבו' אבל התיבות הם ע"ב כמנין חסד. ולכן ע"י כ"ח אותיות הגבורה אנו מעלים הו' היכלות. וע"י כ"ח תיבות אנו מעלים את היכל הז' הנק' ק"ק למעלה ביצירה. וטעם הדבר הוא כי אין שום עליה בעולמות אלא ע"י שם בן מ"ב ושם זה של מ"ב הוא אשר מעלה כל העליות שיש בכל העולמות משום דאיהו סליק ולא נחית כנז' פ' תרומה קל"ב ע"ב. והנה בחי' הכ"ח הנזכר הוא הויה דמילוי מ"ה כנודע כי שם הויה דמ"ה דמילוי אלפין בפשוטו ומילויו ומילוי מילויו הוא מ"ב אותיות אך במילוי המילוי לבד אין בו רק כ"ח אותיות נמצא כי גם הכ"ח הוא בחי' מילוי המ"ב. וגם לעולם אין עליה אלא בשם מ"ב ולכן צ"ל הקדיש בנוסח זה כנ"ל וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל לפי יש בהם ז' ווין לרמוז אל שם מ"ב שהוא ז"פ ששה שמות, וכל שם מששה אותיות וכן תמצא ג"כ כי בכל תיבה מאלו של וישתבח כו' יש בה ששה אותיו' והרי נתבאר איך נרמז בזה כל שם מ"ב. ולכן אותם האומרי' ישתבח יתפאר ביודין טועים הם, לפי שאז יעלו ז' יודין בחי' שם ע"ב והנה אין עליה אלא בשם בן מ"ב וגם כי לעולם כ"ח אותיו' הם בסוד שם בן מ"ב והנה אחר אשר העלינו היכל הז' דעשי' למעלה ביצירה ע"י כ"ח תיבות של הקדיש הנה אח"כ יכול הוא להתהפך ולחזור ולהיותו הוא עצמו בחי' יצירה וכנגד זה אנו אומרים הודו לד' כו' והנה כבר ידעת כי ארבע הויות הם בארבע עולמות אבי"ע והם כסדרן מלמעלה למטה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. והנה בג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה יש בכל אחד עשרה אותיות ולכן יש בכל אחד מג' הנז' במילוי מילויו כ"ח אותיו' אבל בהויה דב"ן שאין במילוי' רק ט' אותיו' א"כ גם במילוי מילויה ג"כ לא יש בה כ"ח אותיות ולכן אין בו שום עליה ע"י, אבל ע"י כ"ח אותיות של שם מ"ה דאלפין אנו מעלי' בתחי' את ששה היכלות התחתונים דעשי' אל היצירה וע"י כ"ח תיבין אנו מעלים אח"כ את ההיכל העליון הז' אשר הוא חוזר להיות יצירה ממש ע"י כ"ח דשם ס"ג אשר בבריאה נמצא כי מקום הקדיש הזה הוא קודם הודו כו':